

ประโยค ป.ธ. ๔
แปล มครเป็นไทย
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๗

๑. ตโย หิ ปุตฺตา น หิ อญฺโณ อตฺถิ อนฺเตวาลี ทินฺนโก
 อตฺรโชติ ตีสฺนิปาเต ปณฺฑรกษาคปาลี ฯ

อญฺโณติ อญฺโณ จตฺตโถ ปุตฺโต นาม นตฺถิ ฯ อนฺเตวาลีติ สิปฺปํ
 วา อุกฺกณฺหนโต ปญฺหํ วา สฺสณฺโต สนฺติเก วุตฺโต ฯ ทินฺนโกติ อยฺนเต
 ปุตฺโต โหตฺถติ ปเรหิ ทินฺโนติ ตพฺพณฺณา ฯ

ปุตฺโต จ นามสฺ อตฺรโช เขตฺรโช อนฺเตวาลีโก ทินฺนโกติ
 จตฺตพฺพิโร ฯ ตตฺถ อตฺตานํ ปฏฺิจฺจ ชาโต อตฺรโช นาม ฯ สยฺนปฺญฺเจ
 ปลฺลงฺเก อูเรติ เอวมาทิสฺสู นินฺพตฺโต เขตฺรโช นาม ฯ สนฺติเก
 สิปฺปุกฺกณฺหนโก อนฺเตวาลีโก นาม ฯ โปสฺวานตฺถาย ทินฺโน ทินฺนโก
 นามาคิ เอกนินฺปาเต กญฺจหารกษาคกณฺณา ฯ

อิธ ปน อติชฺาตาทีเกทภินฺนา อตฺรชฺาว ลพฺภนฺติ ฯ เตนฺนาหฺญจกถายํ
 อตฺตนา ชฺาตปุตฺตาปี ชีตโรปี ปุตฺตาเตวฺว สงฺขยํ กจฺจนฺตีติ ฯ

๒. ทารา นาม วีสฺติ ภริยา มาตฺรภฺจिता ปิตฺรภฺจिता มาตาปีตฺร-
 ภฺจिता ภาตฺรภฺจिता ภกีนีรภฺจिता ฌาติรภฺจिता โคตฺตรภฺจिता ชฺมมฺรภฺจिता
 สารภฺจिता สปริทณฺฑา ชนภฺจिता จนนฺทวาลีนี โภควาลีนี ปญฺจวาลีนี
 โอทปุตฺตกีนี โอภกฺจุมพฺภา ทาลี จ ภริยา จ กมฺมการี จ ภริยา จ
 ชฺชาหฺญา มฺหุตฺตีกาคิ เอวํ สยฺจจริตฺตวิภฺงฺเก วุตฺตา ฯ

ตตฺถ มาตฺรภฺจिताติ มาตรา รภฺจिता ยถา ปฺริเสน สํวาลํ น
 กปฺเปติ เอวํ มาตรา รภฺจिता ฯ เตนฺสสฺ ปทภาชเนปี วุตฺตํ มาตา รภฺจติ
 โคเปติ อิตฺสฺริยํ การฺเถติ วสํ วตฺเตตีติ ฯ ตตฺถ รภฺจตีติ กตฺถจิ กนฺตุํ
 น เทติ ฯ โคเปตีติ ยถา อญฺเณ น ปสฺสนฺติ เอวํ กุตฺตญฺจानเ จเปติ ฯ

อิสริย์ การตีตี เสรีวิหารมสุธา นิเสเชนตี อภิภวิตวา วตุตติ ฯ วสั
 วตุเตตีติ อิทํ กโรหิ อิทํ มา อกาตีติ เอวํ อตุตโน วสั ตสุธา อุปริ
 วตุเตตี ฯ เอเตนุปาเยน ปีตุรภุชิตาทโยปี ฌาตพพา ฯ โคตุตํ วา ฌมโม
 วา น ภุชติ ฯ สโคตุเตหิ ปน สหฌมมิเกหิ จ เอกํ สตุถารํ อุทุทิสุส
 ปพพชิตะหิ เอกคณปริยาปนุเนหิ จ ภุชิตา โคตุตรภุชิตา ฌมมภุชิตาติ
 วุจจติ ฯ สห อารภุเชน สารภุชา ฯ สห ปริทณฺเฑน สปริทณฺเฑชาติ
 ตพพณฺเฑนนา ฯ

สโคตุเตหิ ภุชิตา โคตุตรภุชิตา สหฌมเมหิ ภุชิตา ฌมมภุชิตา
 สสุสามิกา สารภุชา ยสุธา คมนเ รณฺเฑา ทณฺเฑโท จปีโต สปริทณฺเฑชาติ
 สงฺกิติสุตตสมฺมาทิฏฺฐิสุตตฎฺฐีกา ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๔

แปล มครเป็นไทย

๑. บาลีป็นทรชาดกในทีสนิบาตว่า ก็บุตรมี ๓ จำพวก บุตรอื่นไม่มีเลย คือ บุตรผู้มีปกติอยู่ภายใน (สำนัก) ๑ บุตรที่เขาให้ ๑ บุตรเกิดแต่ตน ๑ ๗

อรรถกถาป็นทรชาดกนั้นว่า บทว่า **อญฺโฆ** ความว่า ชื่อว่า บุตรอื่น คือจำพวกที่ ๔ ย่อมไม่มี ๗ บทว่า **อนฺุเตวาสี** ความว่า บุตรผู้เรียนศิลปะบ้าง ฟังปัญหาบ้าง อยู่ในสำนัก ๗ บทว่า **ทินฺนโก** ความว่า บุตรที่คนเหล่าอื่น ให้แล้ว ด้วยกล่าวว่า ผู้นี้ จงเป็นบุตรของท่าน ๗

อรรถกถากัฎฐหารชาดกในเอกนิบาตว่า ก็ ธรรมดาบุตรนั้น มี ๔ จำพวก คือ บุตรอาศัยตนเกิด ๑ บุตรเกิดในเขต ๑ บุตรผู้มีปกติอยู่ภายใน ๑ บุตรที่เขาให้ ๑ ๗ บรรดาบุตร ๔ จำพวกนั้น บุตรผู้อาศัยตนเกิด ชื่อว่า อัทรชะ ๗ บุตรผู้เกิดในที่ทั้งหลาย มีอาทิอย่างนี้ คือ บนหลังที่นอน บนบัลลังก์ ที่อก ชื่อว่า เขตระชะ ๗ บุตรผู้เรียนศิลปะในสำนัก ชื่อว่า อันเตวาสิกะ ๗ บุตรที่เขาให้เพื่อต้องการให้เลี้ยง ชื่อว่า ทินนกะ ๗

แต่ในมงคลกถานี้ บัณฑิต ย่อมได้เฉพาะบุตรที่อาศัยตนเกิด อันต่าง โดยประเภทมโอดีชาตบุตรเป็นต้น ๗ ด้วยเหตุนี้ พระอรรถกถาจารย์จึงกล่าว ไว้ในอรรถกถาว่า บุตรก็ดี ธิดาก็ดี ซึ่งเกิดแต่ตน ย่อมถึงการนับว่า บุตร ทั้งนั้น ๗

๒. ที่ชื่อว่า ทาระ ได้แก่ ภรรยา ๒๐ จำพวก ที่พระอุบาลีเถระกล่าว ไว้ในวิภังค์แห่งสังยุตตสิกขาบทอย่างนี้ว่า สตรีที่มารดาภิเษก สตรีที่บิดาภิเษก สตรีที่มารดาภิเษก สตรีที่พี่น้องชายรักขา สตรีที่พี่น้องหญิงรักขา สตรีที่ญาติรักขา สตรีที่โคตรรักขา สตรีที่ธรรมรักขา สตรีที่มีอารักขา สตรีที่มีอาชญาอุป สตรีที่ซื้อมาด้วยทรัพย์ สตรีที่อยู่ด้วยความพอใจ สตรีที่อยู่ด้วยโภคะ

สตรีที่อยู่ด้วยแผ่นผ้า สตรีที่จุ่มนิ้วมือในภาชนะน้ำ สตรีที่บุรุษปลงเทริดลง สตรีที่เป็นทั้งทาสีทั้งภรรยา สตรีที่เป็นทั้งผู้ทำการงานทั้งภรรยา สตรีที่ขงนำมา สตรีที่บุรุษอยู่ร่วมเพียงครู่หนึ่ง ฯ

อรรถกถาวิภังค์แห่งสังยุตตสิกขาบทนั้นว่า บรรดาบทเหล่านั้น บทว่า **มาตุรกุชิตา** ความว่า สตรีที่มารดารักษา คือ มารดา รักษาโดยประการที่เธอจะสำเร็จการอยู่ร่วมกับบุรุษไม่ได้ ฯ ด้วยเหตุนี้ แม้ในบทภาชนะแห่งสังยุตตวิภังค์นั้น พระอุบาลีเถระ จึงกล่าวว่า มารดา ย่อมรักษา คุ่มครอง ยังตนให้ทำความเป็นใหญ่ ยังอำนาจให้เป็นไป ฯ บรรดาบทเหล่านั้น บทว่า **รกุชิต** ความว่า ย่อมไม่ให้ไปในที่ไหน ฯ บทว่า **โคเปติ** ความว่า ย่อมกักไว้ในที่ คุ่มครองโดยประการที่บุรุษเหล่านี้จะไม่เห็น ฯ สองบทว่า **อิสฺสุริย** **การติ** ความว่า ห้ามการอยู่ตามอำเภอใจแห่งสตรีนั้น ประพฤติข่มขืน ฯ สองบทว่า **วธ** **วตุเตติ** ความว่า ยังอำนาจของตนให้เป็นไปเหนือสตรีนั้นอย่างนี้ว่า เจ้าจงทำสิ่งนี้ อย่าได้ทำสิ่งนี้ ฯ แม้สตรีทั้งหลาย มีสตรีที่บิดารักษาเป็นต้น บัณฑิตพึงทราบโดยอุบายนั้น ฯ โคตรหรือธรรมย่อมรักษาไม่ได้ ฯ แต่ว่า สตรีอันชนทั้งหลายผู้มีโคตรเสมอกัน และผู้ประพฤติธรรมร่วมกัน คือ ผู้บวชอุทิศ พระศาสนาพระองค์เดียวกัน และผู้นับเนื่องในขณะเดียวกัน รักษาแล้ว ท่านเรียกว่า สตรีผู้อันโคตรรักษา สตรีผู้อันธรรมรักษา ฯ สตรี เป็นไป กับด้วยอารักขา ชื่อว่า **สารกฺขา** ฯ สตรีเป็นไปกับด้วยอาชญาครอบ ชื่อว่า **สปริทญฺทา** ฯ

ฎีกาสังคีติสูตรและสัมมาทิฏฐิสูตรว่า สตรีอันชนทั้งหลายผู้มีโคตรเสมอกันรักษาแล้ว ชื่อว่า **โคตฺตรกฺขิตา** สตรีอันชนทั้งหลายผู้มีธรรมร่วมกันรักษาแล้ว ชื่อว่า **ธมฺมรกฺขิตา** สตรีมีสามี ชื่อว่า **สารกฺขา** พระราชาทรงตั้งอาชญาไว้ในเพราะการละเมิดสตรีใด สตรีนั้น ชื่อว่า **สปริทญฺทา** ฯ

พระธรรมปรียัติโมลี อินทปญฺโญ วัฑฒนพิตรพิมุข

ฉลย

สนามหลวงแผนกบาลี

ตรวจแก้.